

“Cò” Ruộng

Triệu Văn Đồi

Các cụ ta xưa có câu: “Có răng răng nhai, có lợi lợi gặm” là muốn nói tới cái sự “Tự bằng lòng” và biết chấp nhận để sống thông qua việc nhai (ăn).

Nhắc tới câu châm ngôn này, tôi chợt nhớ ra một chuyện.

Có anh Luân ở quê tôi, gia cảnh tuy chưa đến nỗi liệt vào loại khốn khó, nhưng với thu nhập thuần nông, mọi thứ chi tiêu đều trông chờ vào hạt thóc cả thì tiền mặt trong nhà vẫn thường xuyên vóng bóng. Mấy sào ruộng khoán chịu khó làm lụng thì cũng chỉ đủ lương thực trong năm. Thành ra, trong khẩu phần ăn, bát cơm có thêm miếng thịt thì đương nhiên là không thể xới đầy có ngon. Bảo đời sống bây giờ đã bước lên nấc thang ăn ngon, mặc đẹp. Đúng quá. Nhưng là đúng với người ta, chứ gia đình anh thì ăn no trong giai đoạn hiện nay vẫn là “then chốt”. Mà cái giống ở đời, ăn uống kham khổ vẫn đi theo thói xô bồ, bỗ bã. Thiếu một lưng cơm là cái dạ dày cứ cả ngày bóc róc. Có thêm miếng thịt nửa mỡ nửa nạc, cắn ngập chân răng thì cái dạ dày lại càng “yêu sách” tợn. Thành ra bữa ăn có tý thịt, cá luôn là một khát khao, là một cái gì đang còn xa vời lắm của gia đình anh.

Tuổi tuy chưa cao nhưng răng anh Luân thì “lởm khờm” hết chỗ nói. Răng mọc không có trật tự đã khổ, đằng này răng anh gãy lại không có trật tự còn khổ hơn nhiều. Không có trật tự là bởi cái trên còn thì cái dưới mất. Chúng gãy so le, lúc nhai cứ như cài răng lược với nhau. Thành thử tiếng là có hai hàm răng mà như không có. Mà không có răng thì không có hăn, chứ dờ dờ ương ương như trường hợp của anh thì ...Cơm, rau, thịt, cá cứ như chúng cũng biết tránh răng, lọt vào khe cả. Cái sự ăn của anh bây giờ hoá ra có răng mà không nhai được, có lợi mà không gặm được.

Đạo ấy quê tôi đang rục rịch sắp sửa sát nhập với thủ đô (Thế là sắp tới, trong trích ngang của mình, nghiêm nhiên tôi là người “Hà Lợi” nhé. Oách chưa!) Nghe tin sắp tới sẽ có rất nhiều dự án đầu tư xây dựng khu công nghiệp, khu đô thị mới và các công trình nâng cấp hạ tầng cơ sở. Thông tin ấy tạo ra một cơn sốt đất ruộng. Cả ngày chỉ thấy rình rịch người đi hỏi mua đất ruộng. Chỗ nào cũng xô xao bàn tán về chuyện bán đất ruộng, về chuyện giá cả, về chuyện nhà nọ tự dưng đem một cục tiền to đem ném xuống giếng vì bán hớ, nhà kia bỗng nhiên trúng lớn....Từ ba bốn mươi triệu một sào, vài hôm sau đã lên bảy tám mươi triệu. Thời giá này không biết còn lên tới bao nhiêu nữa. Khó lường. Mua bán tất tật đều theo phương thức trao tay. Chỉ cần người bán viết một giấy cam kết: Nếu sau này đất nằm trong quy hoạch của dự án thì người mua được hưởng tiền đền bù và các quyền lợi khác. Trong số những người đi mua, phân đông đều thuộc loại “cò gỗ”, “cò nhà”.

Anh Luân cũng thuộc một trong những “cò gỗ”, “cò nhà” ấy. Đúng là thời buổi kinh tế thị trường có khác, cái sự làm ăn cũng thông thoáng hơn. Hay nhất là chẳng cần vốn liếng, chẳng cái chi cần mua được một sào cho “chủ” đã cầm chắc trong tay hai triệu. Hai triệu đồng quy ra thóc gạo, dễ chừng làm cả vụ mới nên. Đây chưa nói tới năng hạn, sâu rầy, rét chết mạ, chết trâu. Ầy là còn chưa kể đến thuốc trừ sâu, thủy lợi phí, phân đạm phân lân các kiểu...Căn cơ, tính toán ra trừ chi phí các thứ thì nửa năm bán mặt cho đất, bán lưng cho giời như gia đình anh thì hai triệu đồng quả là một khoản tiền không nhỏ. Ấy là chưa kể người bán cũng còn “lại quả” cho một ít. Nếu không thì cũng gọi đi bia bọt, đánh chén gọi là để cảm ơn cho có trước có sau.

Anh cũng đã “cò” được chỗ này dăm thước, chỗ kia nửa sào. Cầm những đồng tiền dễ như trở bàn tay nhờ “Chitromex” anh như kẻ đi ra từ một giấc mơ. Từ cái ước muốn bữa cơm có thêm một tí thịt, cá bỗng nhiên trở nên quá tầm thường, nhỏ bé. Cứ cái đà này, chỉ nay mai thôi anh sẽ phát lên nhanh chóng. Cuộc sống sẽ ra sao khi con người ta trở nên giàu có? Anh không thể tưởng tượng nổi bởi anh đã giàu có bao giờ đâu mà biết. Nhưng anh đã bắt đầu nghĩ tới sự hưởng thụ. Đã nói tới cái sự hưởng thụ thì không thể quên được nhóm tứ khoái. Trong cái nhóm “tứ khoái” thì chẳng phải tự nhiên mà người ta xếp cái sự “ăn” lên trên các sự khác. Nhưng khổ cho cái bộ răng của anh, có đem của ngon, vật lạ cho nó sài thì cũng

bằng phí vì nó chỉ có thể nhai trệu nhạo mà thôi. Vô lý. Có tiền mà chẳng được ăn ngon. Vậy là anh quyết định phải đi cải tổ, nâng cấp bộ răng cho hoàn chỉnh.

Nghe ý kiến đề xuất, vợ con anh “biểu quyết” tán thành một trăm phần trăm. Riêng vợ anh, sau khi giắt bọc một ít tiền chồng đưa thì bảo:

- Tôi đi xem quẻ, năm nay là năm anh làm ăn có nhiều lộc nhất từ trước tới nay đây. Thôi, thầy nó cứ đi làm bộ răng mà ăn cho đỡ khổ. Ai lại đi uống rượu ở đâu cũng cứ phải giắt cái kéo con trong túi. Bất tiện quá! Mà không làm thì thôi, còn đã làm thì phải làm cái loại nào nó tôn tốt vào.

Sốt đất ruộng. Cả làng sôi lên hơn cả mùa WORLD CUP. Ngõ dọc ngõ ngang chỗ nào cũng thấy bày bán thuốc lá thơm, rượu bia các loại. Các quán ăn đã chiên đặc sản vịt nướng, gà ri mọc lên như nấm sau mưa. Đêm đêm, tiếng karaoke mở hết công suất phát ra những giọng khê nông. Chẳng thể phân biệt đâu là người hát, đâu là rượu hát.

Trong lịch sử của làng, từ xa xưa cho tới hôm qua, làng chỉ thuần nông. Cái sự chi tiêu hết thảy đều chi ly từ ngọn rau, con tép. Vậy mà bỗng dưng người dân lại tiêu tiền vô tư, hào phóng đến thế. Vẫn biết là bán ruộng đi rồi thì làm gì để sống. Nhưng suy cho cùng thì có làm cũng chẳng được là bao. Ngày ba tháng tám, những lúc nông nhàn vẫn phải chạy chợ, vẫn phải buôn đứng bán bung. Người không quen chợ búa thì đồ đom, te rui kiếm con ốc con cua. Những người có sức khỏe thì rủ nhau đi làm ăn tứ xứ, đến vụ gặt mới về, gặt xong rồi lại tiếp tục đi. Và chẳng, người ta đến mở khu công nghiệp chẳng lẽ lại chờ hết tất cả người từ nơi khác đến hay sao. Với lại, ruộng hợp tác ngày xưa là của chung, giờ giao khoán, giao quyền sử dụng đất cho mình, không bán thì mai kia hết thời gian giao khoán rồi cũng lại đem rũ rỏi, chia lại, chắc gì còn là của mình. Chỉ bằng bán quách lấy một cục tiền to giắt bọc là ăn chắc nhất. Xưa nay cái khó vẫn bó cái khôn. Lam lũ, chất bộp lăm mà mấy khi đã có tiền triệu trong nhà (?). Có đồng tiền trong tay cũng dễ xoay xoã. Nào đỡ bỏ cái nhà từ thời các cụ để lại, mưa trận nào cũng dột, xô chậu cứ chạy vòng quanh, làm lại cái nhà mái bằng có nền lát gạch men, trưa hè lau sạch ngả cái lưng cho nó mát. Nào mua cái xe máy, đi đâu “vèo” cái đã tới nơi... Ngẫm kỹ lại thấy đời con người ta khổ nhiều chứ sướng thì có được là bao. ầu nó cũng là thời cơ, vận hội của làng.

Hàng ngày anh Luân bỏ hết mọi việc, tập trung đi hỏi mua đất ruộng. Nhiều chỗ chắc mẩm trăm phần trăm, họ nhận lời rồi, đến khi đưa “chủ” đến lại đòi tăng giá hoặc nguây nguẩy không bán nữa. Thế là công cốc công cò. Để chắc ăn, anh nghĩ ra cách “cóp” tiền trước. Nhưng mà lấy tiền đâu để “cóp”? Thì lại phải trông vào túi tiền của “chủ”. Anh chấp nhận làm một hợp đồng ứng trước với chủ bốn mươi triệu đồng, tương đương với khoản thù lao “Chitromix” của hai mẫu ruộng. Trong hợp đồng cũng có những điều khoản giàng buộc là nếu anh không hoàn thành, thì phải chịu nộp phạt gấp bốn lần, hoặc... mà còn hoặc gì nữa, nhất định là phải bán ruộng của chính nhà mình. Biết làm sao, thời buổi bây giờ đâu phải tự nhiên mà người ta bỏ ra một lúc mấy chục triệu đồng ứng trước cho mình. Chẳng ai dại gì lại thả gà ra để mất công đi đuổi.

Mua được vài ba chỗ dễ dàng, suông xẻ nên anh coi việc đó đang ở trong tầm tay. Phen này có tiền “cóp” trước đừng có thằng nào lật được anh nữa. Trong cánh “cò gỗ”, “cò nhà” cũng nhiều anh chữa nghĩ ra kiểu mua đặt cọc này nên cứ lượn lờ, cứ xông xáo chán rồi cũng lại thành Trần Văn Tồn. Đúng là “Quan sang không bằng hàng đất”, đang lúc sốt đất ruộng, người bán có vị thế cao giá lắm. Có mụ nà dòng mới hôm qua còn sấp sấp ngửa ngửa tối ngày, bỗng cái liềm ra lại vớ đôi quang gánh chạy chợ, giờ thì vênh mặt nói chồng lớn:

- Đây ý à! Cứ “Đại Từ” nhé! Cứ vô tư vén quần đến bẹn, gác chân lên đồ thượng cho mát mà ngủ sướng mất cái đã.

Thế đấy! Đất thì bán chơi, rẻ thì để đấy. Chẳng có cơ gì bắt người ta phải bán cho mình. Anh cũng đã “cóp” được vài ba chỗ. Yên tâm, tạm coi như cá đã mắc câu, nhắc lên lúc nào thì nhắc.

Anh ra Hà Nội. Chiêu thức để người ta khỏi chê mình quê mùa một cục là cứ phải nói vổng lên. Mà có ai đánh thuế cái anh nói phét đâu. Anh đến một phòng răng và bảo với tay bác sỹ nha khoa:

- Tôi đi mấy phòng răng rồi, chỗ nào cũng chỉ có loại xoàng xoàng. ở đây có loại nào tuyệt hảo thì ông nói nhanh để tôi khỏi mất thì giờ.

Tay bác sỹ nhìn anh từ đầu đến chân và tỏ thái độ rất khó chịu. Bỗng tay này thay đổi nét mặt rồi vồn vã:

- Bác đến đúng địa chỉ rồi đây! ở đây có đầy đủ các loại chất liệu: Compusit, Inóc, Ti tan, sứ thẩm mỹ... Nói chung là tiền nào của nấy. Tiền nhiều thì răng tốt. Chỉ sợ bác không chịu được “nhiệt” mà thôi!

- Chuyện nhỏ. Đáng là bao. Cùng lắm là dăm ba thước đất.

Tay bác sỹ lúc đầu còn coi thường anh, nhưng khi nói đến “đất” thì anh ta hiểu ngay là mình đang gặp một khách hàng có “máu mặt”. Thời buổi bây giờ chẳng có thứ gì có thể so sánh được với đất. Đãi, báo suốt ngày ra rả thị trường bất động sản đóng băng mà mới nói tới đất đã phải nghĩ ngay tới tiền tỷ. Hèn nào thằng cha trông quê mùa mà nói cái giọng cứ như thể các đại gia.

- Bác yên tâm đi. Bác ở nông thôn chắc không lạ gì cái hàng rào. Đây! Cái hàm răng của người ta cũng y như cái hàng rào. Chỉ cần đồ một cọc là cái hàng rào nó xiêu vẹo, lung lay. Mà của bác lại đồ cách quãng, trên bốn cái, dưới năm cái. Vậy có hai cách để củng cố cái hàng rào: Hoặc là “dặm” lại (không biết quê bác có nói thế không, có nơi người ta gọi là “cạp” lại cũng thế), hoặc là đào hố chôn ngay những cái cọc mới. Nói thế thì bác rõ quá rồi còn gì.

- Chú ở đâu ta mà nói năng về nông thôn có vẻ rành rẽ thế?

Tay bác sỹ nha khoa cười rồi mang ra một bộ răng bằng thạch cao giảng giải cụ thể:

- Bác nhìn đây! Nếu ta “dặm” cái hàng rào này thì chỉ cần mài bớt hai cái bên cạnh cái bị gãy, sau đó “bắc cầu” để cho nó gánh chiếc bị gãy. Chất liệu thì phải làm bằng i nóc cho nó khoẻ. Thế còn đào hố chôn cọc mới thì khỏi phải bàn. Sẽ khoan vào xương hàm rồi cấy một con vít bằng thứ nhựa đặc biệt, rắn hơn xương. Xương người ta cũng không khác xương gà là mấy, chỉ sau một thời gian ngắn, xương sẽ liền chặt vào chân vít bác hiểu chưa? Tức là sẽ tạo cho bác những cái răng có chân. Chắc không kém gì răng thật. Đảm bảo bác lại nhai xương gà rau rầu.

- Được thế thì còn gì bằng. Phen này...

Vậy là anh nghiêng răng đồng ý, mặc dù biết giá của những chiếc răng làm theo công nghệ mới này cực đắt.

♣♣♣

Những thông tin về quy hoạch khu công nghiệp, khu đô thị mới, việc đền bù, việc tái định cư và việc bán đất dịch vụ như những cơn gió nóng rát, ào ạt thổi về làng. Những thông tin này lúc được thổi phồng hết cỡ khiến người ta sôi sục, khi bị bóp méo, vo viên lại làm người ta chùng hững, đứng tim...Giá của mỗi sào đất ruộng vì thế lên xuống khó lường hơn cả thị trường chứng khoán. Cả người bán lẫn người mua đều bị cuốn vào một sân chơi... mạo hiểm. Cái kết cục là kẻ thắng người thua hiển nhiên là một sự ngẫu nhiên. Mới từ Hà Nội về, vừa bước chân vào nhà đã thấy mấy chủ đất ngồi đợi sẵn. Thì ra họ đến để chuộc lại số ruộng đồng ý bán cho anh mà họ đã nhận tiền đặt cọc trước đây. Mới vắng nhà có mấy hôm mà làng như chiếc mảng trôi mãi về đâu không biết. Những chiếc răng với giá cả mà nếu không sống và ngấp chím trong cái không khí sục sôi về đất ruộng của làng thì chắc anh Luân khi nghe nói cũng chỉ biết lắc đầu, lè lưỡi... Và, cũng vì nó mà anh chợt loé lên cái ý tưởng “của ruộng đắp lên bờ”. Các chủ đất đều chấp nhận trả lại số tiền gấp đôi tiền đặt cọc. Vậy là tự nhiên anh có trong tay mấy chục triệu đồng.

...Người viết truyện ngắn này đã có dịp ngồi uống rượu với anh trong một đám cưới con trai một người bà con trong làng. Ngồi cùng mâm với anh, sau khi cụng chén có người bảo:

- Giờ sượng nhất ông Luân. Đi uống rượu đâu không phải thủ sẵn cái kéo con trong túi. Răng chắc, nhai xương gà rau rầu thế này chắc phải đẻ thêm một thằng cu nữa chứ! Nào ta cạn.

Anh nâng chén rượu lên rồi lại đặt xuống. Cười buồn.

Chuyện anh Luân làm “cò” ruộng thì về sau cả làng ai cũng biết. Cả đời anh chỉ cắm cúi với ruộng vườn, ít va chạm, ít giao du. Thế mà bỗng dưng nầy nòi đi buôn “hàng xách”. Chính cái “khôn” mà “lỏi” của anh nông dân đã gạt anh sang phía những kẻ thua trên sân chơi mua bán ruộng trong làng. Anh buộc phải bán ruộng nhà vì không thực hiện đúng cam kết. Và, cái ảo tưởng sẽ giàu lên nhanh chóng đã nướng mấy sào ruộng của anh vào những chiếc răng lẽ ra không cần phải tốn nhiều tiền như thế.

- Lúc không có răng còn có cái mà ăn. Giờ có răng rồi biết lấy gì để cho vào miệng (?).

Anh ngửa cổ uống cạn chén rượu như cổ nuốt trôi sự đời đắng đót. Nghe anh nói mà buồn. Làng này anh Luân không phải là trường hợp hy hữu. Phần đa những người bán ruộng, chẳng chóng thì chầy cũng sẽ lâm vào cảnh ngộ như anh.